

ПРОТОКОЛ

№ 5668

гр. София, 30.11.2023 г.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО 29 СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Мирослава Тодорова

при участието на секретаря Радка Ив. Г.ева
и прокурора Т. П. С.

Сложи за разглеждане докладваното от Мирослава Тодорова Частно наказателно дело № 20231100203267 по описа за 2023 година.

На именното повикване в 09:00 часа се явиха:

На именното повикване в 09:00 часа се явиха:

ЛИШЕНИЯТ ОТ СВОБОДА В. Т. Т. – редовно призован, се явява, доведен от затвора – гр. София със защитника си адв. С. Н. – надлежно упълномощена.

НАЧАЛНИКЪТ НА ЗАТВОРА, редовно уведомен се представлява от инспектор Т.Г., с пълномощно по делото.

СЪДЪТ, след съвещание, като обсъди становищата на страните в контекста на събраните по делото доказателства, намира за установено следното.

Производството е по реда на чл. 439 и следващите от НПК. Образувано е по искане на лишения от свобода В. Т. за предсрочното му освобождаване.

В. Т., както и неговият защитник, поддържат пред съда, че са налице всички предпоставки по чл. 70 НК за удовлетворяване на искането, тъй като лишеният от свобода е изтърпял повече от половината от наложеното му наказание и е показал положителна промяна в поведението си в затвора. Прокурорът при Софийската градска прокуратура на основата на събраните в хода на съдебното следствие доказателства достига до същото становище и предлага да бъде допуснато предсрочно освобождаване.

Началникът на затвора чрез процесуалния си представител не оспорва наличието на първата предпоставка по чл. 70, ал. 1 НК, а именно изтърпяно повече от половината наказание лишаване от свобода, но не се съгласява с доводите на защитата за наличието на

втората предпоставка.

За да прецени основателността на искането, на първо място, съдът съобрази като изходна позиция характера на производството за условното предсрочно освобождаване и неговите задачи. Към предсрочно освобождаване се преминава, когато са налице всички условия, при които възниква необходимост да бъде освободен осъденият, защото поведението му в затвора създава обоснована увереност, че целите на наказването могат да бъдат реализирани и без изтърпяване на остатъка от наказанието в затвор. Съмнението в осъществяването на която и да е от предпоставките изключва възможността за предсрочно освобождаване.

Наказателният закон не създава забрана да се допуска условно предсрочно освобождаване за определен кръг от престъпления. В този смисъл следва да бъде подчертано, че предсрочното освобождаване е допустимо за всяко престъпление, включително за престъпленията от вида на тези, за които е осъден В. Троянов – най-тежкото от които е престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 3 вр. чл. 115 НК. Следователно несъвместим с точния смисъл на закона би бил отказ от предсрочно освобождаване, който се основава единствено на обществената опасност на престъплението, за което лишеният от свобода е осъден. Предсрочното освобождаване е правен институт и не изразява неуважение към жертвите на престъплението, нито към правата на пострадалите, защото преследва законна цел и по естеството си представлява ефективна форма на превенция срещу престъпността. Това е така, тъй като предсрочно освободеният осъзнава тежките неблагоприятни последици, които биха настъпили за него, ако извърши престъпление в бъдеще, доколкото той, освен че ще изтърпи отложен остатък на наказанието в затвор, неизбежно се zlepоставя в наказателноправен смисъл понеже юридическата квалификация на евентуалното следващо престъпление ще отчита факта на предходното осъждане, а индивидуализацията на наказанието ще изхожда от завишената обществена опасност, демонстрирана в поведение, представляващо злоупотреба с оказаното доверие от държавната власт.

Налагането на превратното разбиране, което априори изключва предсрочното освобождаване за някои категории престъпления, би обезсмислило възможните успехи от правилно осъществен процес на корекционна работа със затворника, както и би лишила него от съществен фактор за мотивирането му за пълноценна законосъобразна ресоциализация.

Във всеки конкретен случай, за да се прецени дали са налице основанията за предсрочно освобождаване, се изисква да бъде извършено внимателно проучване на случая, на поведението на конкретния човек в затвора, за да бъде изяснено дали той е дал достатъчно доказателства за своето поправяне. Следва да бъде съобразено и това, че предсрочното освобождаване не се допуска за завършило поправяне, тъй като то се очаква да приключи с изтичане на целия срок на наложеното наказание, а за достатъчен напредък в поправянето, така че да е обосновано очакването, че то може успешно да се довърши на свобода. Разкаянието за извършеното от страна на осъдения не е условие по чл. 70 НК, а елемент от възприетата пенитенциарна система за оценка на рецидива и е сред

индикаторите, по които се съди за способността на лишения от свобода да преосмисли житейските стратегии за справяне в сходни житейски ситуации на тази, в която е извършил престъпните деяния. В този смисъл е от значение дали осъденият е критичен към стореното и се разграничава от него. Наказателният закон предполага, че такова преосмисляне настъпва в хода на поправянето при изтърпяване на наказанието, независимо от фактите на престъплението.

Изхождайки от посочената основополагаща правна позиция, съдът съобрази, че лишеният от свобода В. Т. е осъждан веднъж и за първи път изтърпява наказание лишаване от свобода със значителна продължителност.

От актуалната справка от началника на затвора е видно, че лишеният от свобода В. Т. е осъден по н.о.х.д. № 793/2013 г. с влязъл в сила съдебен акт на 7.02.2019 г. за деяния, извършени на 16.11.2009 г., на общо наказание от 22 години лишаване от свобода. Продължителността на съдебния процес, независимо от факта, че при първото разглеждане на делото в СГС осъденият е направил самопризнание по чл. 371, т. 2 НПК, е резултат и на факта, че постановената първоначално присъда от СГС на 11.02.2011 г. е била отменена с решение от 26.07.2013 г. по в.н.о.х.д. № 312/2012 г. на САС и делото е било върнато за ново разглеждане на първостепенния съд, който след това е разгледал делото по общия ред със събиране на всички доказателства.

Тази особеност на конкретния наказателен процес е довела до предварително задържане на осъдения в изпълнение на мярка за неотклонение задържане под стража и домашен арест, възлизащо на 7 години, 1 месец и 17 дни, което е приспаднало с присъдата при изпълнение на наказанието лишаване от свобода.

Изтъкнатият факт за направено самопризнание от осъдения още в началото на наказателния процес и последователния му отказ да възразява срещу авторството на деянията има значение и за установяването на друго важно обстоятелство – още в началото на изпълнението на присъдата специализираната затворническа администрация е разполагала с благодатна основа за ефективно насочване на корекционната дейност. Видно е, че осъденият последователно е поемал отговорността за извършеното и е изразявал разкаяние, което показва съществен ресурс за постигане на целите на наказанието в пълнота, т.е. за изграждане на устойчив волеви самоконтрол за съблюдаване на правилата на общността, прилагане на ефективни механизми за самоограничаване, уважаване на чуждото страдание и личната неприкосновеност на другите и воденето на законосъобразен начин на живот.

Наказанието лишаване от свобода е било приведено в изпълнение на 8.02.2019 г.

Към 30.11.2023 г. фактически В. Т. е изтърпял 11 г., 11 месеца, 9 дни, а от работа – 2 години, 2 месеца и 17 дни. Общият срок на изтърпяното наказание възлиза на 14 години, 1 месец и 26 дни, а остатъкът – на 7 години, 10 месеца и 4 дни.

Това означава действително, както твърдят страните, че е налице първата предпоставка по чл. 70, ал. 1 НК, която допуска условно предсрочно освобождаване на

лишения от свобода В. Т.. В случая той е изтърпял фактически повече от половината наказание, какъвто праг въвежда законът, за да се допусне условно предсрочно освобождаване. А общият изтърпян срок със зачетената работа вече надвишава две трети от срока на наложеното му наказание.

Оттук наметне, за да прецени дали е налице и втората предпоставка по чл. 70, ал. 1 НК, съдът обсъди внимателно и комплексно доказателствата, които по смисъла на чл. 439а НПК могат надеждно да установят поправянето на осъдения. Такива съгласно чл. 439а, ал. 1 НПК са всички обстоятелства, които сочат за положителната промяна у осъдения по време на изтърпяване на наказанието, като доброто поведение, участието в трудови, образователни, обучителни, квалификационни или спортни дейности, в специализирани програми за въздействие, общественнополезни прояви. Съгласно чл. 439а, ал. 2 НПК доказателствата за поправянето се установяват от оценката за осъдения по чл. 155 от ЗИНЗС, работата по индивидуалния план за изпълнение на присъдата по чл. 156 от същия закон, както и от всички други източници на информация за поведението на осъдения по време на изтърпяване на наказанието.

В хода на съдебното производство, освен че бяха приети като писмени доказателства изготвените от специализираната администрация доклади, включително актуалните доклади – за пробационен надзор от 30.10.2023 г. и на инспектор СДВР от 7.11.2023 г., материалите от затворническото досие, справките за изтърпяното наказание и степента на охраняемост на зоната, в която лишеният на свобода е настанен, удостоверенията и сертификатите за обучение, трудовата характеристика от управителя на „МКД – 96“ ЕООД, бяха събрани обясненията на Т., показанията на инспектор „социална дейност“ С. Ж., която е работила с него, и беше приобщено заключението на комплексната психиатрично-психологична и социална експертиза.

Установено е, че по време на първоначалното си предварително задържане в качеството на обвиняем В. Т. не е нарушавал правилата в следствения арест и се е подчинявал на всички изисквания. От писмо № 3348/10.07.2023 г. от командир на отделение в Ареста – гр. Смолян се установява, че в периода 17.11.2009 г. до 4.02.2011 г. той е спазвал стриктно вътрешния ред, изявявал е желание да извършва дейности по хигиенизиране на арестните помещения.

От данните от затворническото досие става ясно, че първоначално определеният с присъдата строг режим е бил заменен на общ със заповед №49/24.03.2022 г. на началника на Затвора – град София. А с последваща заповед № 94/12.10.2022 г. на началника Т. е преместен на основание чл. 64, ал. 2 ЗИНЗС от закрит в открит тип общежитие, като по негово желание и със заповед на главния директор на ГД“ИН“ е оставен да изтърпява наказанието си в ЗОЗТ „Кремиковци“, в условията на открит тип, за нуждите на обслужващата дейност като калкулант в служебния стол. В последния доклад на ИСДВР от 7.11.2023 г. е отразено, че последната стъпка на прогресивната система е замяната на общия режим с лек, която логично може да бъде осъществена през декември 2023 г., когато този въпрос ще бъде предложен за разглеждане в съответната работна група.

По делото беше установено чрез показанията на св. С. Ж., че В. Т. обитава пространство, което попада в зона без целодневна охрана. От приобщената справка с рег. № 19044/28.11.2023 г. се потвърждава, че помещенията, в които е настанен и пребивава Т., както и другите лишени от свобода от категорията „открит тип“, се намират извън охраняемата зона на ЗОЗТ „Кремиковци“. Направено е уточнение, че това не означава, че зоната позволява напълно свободно придвижване, защото е изградено оградно съоръжение с очертани граници, извън което лишените от свобода не пребивават, като се осъществява и видеонаблюдение. През деня се извършвали проверки, а през нощта – помещенията се заключвали.

На следващо място се установява, че осъденият не е дисциплинарно наказван, награждаван е 14 пъти, за последен път на 18.09.2023 г. с 4 денонощия домашен отпуск, като преди това е бил награждаван още два пъти с домашен отпуск, съответно за 2 и 3 денонощия. При упражняване на правата, произтичащи от наградите, лишеният от свобода Т. се е завърнал навреме без нарушения на реда и режимните изисквания.

Лишеният от свобода Т. е започнал работа около месец след привеждане в изпълнение на присъдата, първоначално като чистач престой на открито; след това е бил назначен като работник в цех „пликове и папки“ на норма, отчетник. Последната му работа е „калкулант служебен стол“, назначен със заповед от 1.11.2022 г. Както съобщава самият лишен от свобода, последната работа е свързана с изпълнение на отговорни задачи – Т. изготвя менюта, определя цените на администрацията и на охранителния състав, отговаря за качеството на продукцията, прави заявки.

В докладите на ИСДВР е отразено, че се справя много добре с възложената работа. Проявява отговорно отношение към труда. Няма констатирани нарушения на трудовата дисциплина.

В докладите на ИСДВР е отбелязано също, че Т. е адаптиран в пенитенциарна среда. Оказва съдействие на затворническия персонал. Комуникативен е и с добри организаторски качества. Упорит в постигането на собствените цели. Спазва реда и режимните изисквания в общежитието. Няма допуснати до момента нарушения и е с дължимото поведение спрямо персонала и служителите на надзорно-охранителния състав.

От доклада и от обясненията на лишения от свобода Т. се извежда, че той поддържа пълноценни отношения с близките си, които редовно го посещават на свиждания. Женен е, баща е на едно непълнолетно дете.

Първоначалната оценка на риска от рецидив е регистрирала средни стойности от 46 т. В хода на провежданата корекционна дейност с лишения от свобода Т. след първата атестация стойностите на риска от рецидив са снижени до средните – 41 т. Актуалната оценка на риска от рецидив понастоящем е сведена до 33 т. (нисък риск). Отчитат се положителни промени във всички дефинирани като проблемни зони:

- „отношение към правонарушението“ (с намаление от 10 т. на 7 т.), като е отбелязано, че лишеният от свобода приема в по-голяма степен отговорността за

собственото си поведение и осъзнава вредните последици, настъпили за жертвата;

- „злоупотреба с алкохол” (с намаление от 3 т. на 0 т.) – отразено е, че лишеният от свобода не е употребявал алкохол;

- „междучелностни проблеми” (с намаление от 2 т. на 0 т.) – до момента не е демонстрирал враждебни нагласи или реализирал агресивни действия. Прието е в тази връзка, че лишеният от свобода е добре адаптиран към условията на затвора и с добър самоконтрол върху афектите.

Инспекторът СДВР, който поради естеството на служебните си задължения, следва да е в най-пълна степен запознат с поведението на лишения от свобода, отбелязва риск в средните стойности само по квалификационния белег „вреди за обществото“, което е обусловено от характера на осъждането и в този смисъл е без възможност за промяна, резултат от поведението на осъдения след деянията.

Отчетени са добрите ресурси на лишения от свобода за постигане на целите на наказването – добро образование, трудоспособна възраст, с изградени трудови навици и умения и съхранени взаимоотношения с близките, липса на зависимости към ПАВ и медикаменти. Тези изводи кореспондират на събраните доказателства за това, че В. Т. е със средно специално образование, специалност „Индустриална механика“, а преди 16.11.2009 г. бил завършил семестриално специалността „Международни отношения“, както и на цитираните доказателства за участието му в квалификационни и образователни курсове, както и за непрекъснатата му трудова заетост в мястото за изтърпяване на наказанието.

Същевременно заключението на експертизата потвърждава, че той действително притежава добри адаптивни умения, което е сериозен ресурс за справяне с различни ситуации, включително и такива, в които действа автономно и извън наблюдението на контролиращи го държавни органи.

В документа за препланиране на присъдата на В. Т. в ЗОЗТ е отразено, че при него липсват импулсивни и агресивни състояния.

На следващо място се установява, че в хода на наказателния процес на 10.06.2013 г. Т. е завършил квалификационен курс за професионално обучение по програма за строител-монтажник, специалност „Дограма и стъклопоставяне“ с отлични оценки. Това обстоятелство се извежда от приетото като писмено доказателство удостоверение за професионално обучение на В. Т..

Установява се, че в периода декември 2011 г. – 24.09.2012 г. е завършил успешно три тримесечни обучителни курс по английски език – ниво 1, 2 и 3; в периода 1.03. – 31.05.2012 г. е завършил успешно тримесечен обучителен курс по начална компютърна грамотност – текстообработка – първо ниво; в периода 01.06. – 24.09.2012 г. е завършил успешно тримесечен обучителен курс по начална компютърна грамотност - първо ниво; в периода юли – декември 2012 г. е завършил успешно курс на обучение на тема: „Обучение на обучители за провеждане на програми за превенция на разпространението на ХИВ/СПИН в местата за лишаване от свобода“. Всички тези факти се изясняват безпротиворечиво от

приетите като писмени доказателства сертификати.

Установено е участието през 2023 г. на лишения от свобода в празничния концерт, посветен на 40 години от създаването на СУ „Св. Иван Рилски“, за което е получил грамота.

От приетата като писмено доказателство трудова характеристика на лишения от свобода е 26.04.2023 г., е видно, че по време на работата му в цех „Печатница“ в затворническото общежитие лишеният от свобода е показал професионално и отговорно отношение към възложената работа. Успешно се справял, когато било необходимо работата да бъде свършена в кратки срокове. Прилагал е наученото в процеса на работа уверено и целенасочено. Реагирал гъвкаво на нови изисквания. Поемал инициатива и се развивал в професионален план. Оказвал професионална подкрепа и на други лишени от свобода. Спазвал трудовата дисциплина, не бил конфликтен и работел добре в екип. В много случаи проявявал гравивна самоинициатива.

От обясненията на лишения от свобода в хода на съдебното следствие се изяснява, че той се отнася осъзнато критично към извършеното и към безвъзвратната тежест на последиците от него, не показва нагласи за изграждане на социално пожелателна стратегия, която да цели представянето му в по-благоприятна светлина пред съда и не омаловажава значението на престъпленията. Без да спекулира с това в отговорите си на въпросите на съда демонстрира уважение към скръбта на близките на жертвите и показва потенциал в бъдеще да участва в подходяща форма на възстановителен контакт с всички засегнати от престъпленията. От приобщения като писмено доказателство доклад за осъществена дейност на Елена Евстатиева, експерт по възстановително правосъдие и практики, е видно, че В. Т. е показал потребност и готовност за провеждането на възстановителен диалог. Идентифицира множество засегнати страни, с които би провел възстановителна среща: свидетели, близки и роднини на свидетелите, близки и роднини на жертвите, приятелите. Разбира нежеланието за среща с него от страна на брата на една от жертвите и смята, че подобна среща е подходящо да се проведе след неговото освобождаване, когато и да е то. Съобразявайки доброволността на възстановителните подходи, съдът отчита, че участието или отказа от участие на осъдения в тях само по себе си не може да бъде доказателство за поправяне или за противното. Заявеното пред фасилитатора обаче съдът намира, че в контекста на всички останали доказателства, може да бъде преценявано като пореден индикатор за критичното осъзнаване от страна на осъдения на трагичните последици от поведението му и на нуждата честно и дълбоко да си даде сметка за тях, за да реализира личния си ресурс отново да живее в среда без засилени мерки на контрол и институционализирана принуда.

В обясненията си лишеният от свобода, които съдът кредитира, тъй като кореспондират на писмените доказателства и са открити и логически последователни, той заявява, че ако бъде предсрочно освободен, ще продължи образованието си в такава магистратура, която ще разшири възможностите му за трудова реализация, отчитайки неизбежните ограничения, породени от осъждането му. Лишеният от свобода си дава ясна

сметка, че завършването на специалността, която е учил преди деянията – „Международни отношения“, е малко вероятно да му осигури работа в контекста на обремененото му съдебно минало. Заявява готовност да започне работа като началник на склад, да се грижи за семейството си. В подкрепа на обективната възможност на осъдения да започне работа веднага след освобождаването му от затвора е представен документ, приет като писмено доказателство, подписан от управителя на „В.С.“ ООД, представляващ заявяване на ангажимент за назначаване на В. Т. за служител в управляваната от него фирма на постоянен договор на длъжност началник на склад „суровини и материали“.

Независимо от изтъкнатия от защитата формалистичен подход, обективиран в докладите на специализираната администрация, който включва и липсата на подробно обстоятелствено описание на мероприятията по изпълнение на присъдата, от цитираните доклади е видно, че нито инспекторите социална дейност, нито служителите от надзорно-охранителния състав омаловажават доброто поведение на Т. и показаните от него надеждни трудови резултати, станали основание да се разширява доверието към него с поставяне на задачи, които изискват поемане на все по-голяма отговорност.

Наградите с домашен отпуск с нарастваща продължителност фактически установяват доказателства за поведение извън затвора без упражняване на надзор върху осъдения и той не е злоупотребил с доверието на затворническите власти, не е извършвал нарушения, връщал се е навреме.

С оглед на изтъкнатите обстоятелства за личните постижения на осъдения в корекционния процес преценката на началника на затвора само въз основа на декларативните изводи в заключителната част на докладите на специализираната администрация, които са формулирани по общ и клиширан начин, не може да докаже, че осъденият не е изпълнил второто условия по чл. 70 НК – да даде доказателства за поправянето си.

На следващо място, за да прецени дали са налице предпоставките на чл. 70 от НК, с оглед характера и естеството на престъпленията, но и с оглед на факта, че преди тях осъденият е показал правилна социализация, а в затвора не е допускал никакви правонарушения, напротив показал е целенасочени усилия за усъвършенстване, съдът използва съдебното производство и за осъществяване на специфична форма на обективен външен мониторинг върху поведението на В. Т. в затвора, което обуслови и неговата продължителност. Беше назначена комплексна психиатрична, психологична и социална експертиза със задача обективно да изследва поведението му след поредица от срещи на експертите с него, и най-вече да даде отговор на въпроса дали то демонстрира доказателства за изграден устойчив волеви самоконтрол за спазване на правилата; за способност за разпознаване на чужди права и интереси, конкуриращи неговите; за изградена нагласа да търси защита на свои засегнати права чрез използване на установените от правилата механизми; за развита способност да разбира емоционалния отговор у околните в конфликтна ситуация и какво поведение може да провокира той; за способността му да се въздържа от насилие, когато се стреми да постигне намеренията си и да задоволи желанията

си, включително когато дадено решение според правилата не съответства на собственото му разбиране.

От заключението се потвърждават изведените и в докладите за ИСДВР благоприятни лични ресурси на осъдения за ресоциализация. Отчетено е, че той демонстрира високо ниво на интелект и способност за абстрактно мислене. Демонстрира висши механизми за управление на напрежението и тревожността. При него не се установяват клинично значими нарушения в психичното му функциониране, както и не се установяват данни за такива нарушения в хода на изтърпяването на наказанието, а преди това – и в хода на наказателния процес. Потвърждават се и данните за запазени семейни връзки със значителни възможности за подкрепа в реинтеграцията.

От заключението и от устните уточнения на вещите лица в съдебното следствие се установява, че освен разговорите с Т. са били проведени срещи с неговата съпруга и със С.К., брат на жертвата от престъплението, за което Т. е осъден – М.Т.К.. От срещите с лишения от свобода и съпругата му се извеждат доказателства за социалното функциониране на освидетелствания като още един маркер, свързан с личностовото функциониране и ресурсите в обичайната му среда и общност, от които може да се възползва. Обсъждането на социалното функциониране на Т. е изходило от специфичния контекст, в който той е поставен и в който контекст се осъществява практикуването на отделните му социални роли. Установено е, че той не се е оттеглил от изпълнението на достъпните за практикуване в тази ситуация социални роли. Като важна за него се откроява ролята на родител и именно тя е сред основните мотиви за търсеното предсрочно освобождаване. Констатациите на вещите лица кореспондират на обясненията на Т., че той поддържа регулярна връзка със сина си. В хода на изследването той е демонстрирал способност да споделя и обсъжда тревогите си по отношение на развитието и порастването на своя син, както и различни варианти за подкрепа, които могат да се осигурят. Като член на семейството е показал загриженост и за своя собствен баща, чиято възраст напредва и който има проблем със зрението, както и за съпругата си, с която имат пълноценно общуване. Т. не се е оттеглил и от изпълнението на другите свои социални роли – продължава да проявява интерес към обществено значими събития, полага труд в рамките на изтърпяване на наказанието, умее да се грижи за себе си; участва в мероприятията, организирани в затвора. В ролята си на гражданин Т. демонстрира и способност да осмисля обществената реакция към себе си, ако бъде освободен, в това число социалните феномени на стигма и дискриминация в обществото, и да се адаптира към обществената реакция. Въз основа на съвкупната оценка на всички доказателства в тази насока убедително се обосновава, че Т. демонстрира запазено социално функциониране като една от характеристиките на здравата и зряла личност.

Въз основа на заключението на експертизата, от докладите на ИСДВР и доказателствата за липса не само прояви на агресия на осъдения, но и на каквито и да било правонарушения през целия му престой в затвора, а преди това и в хода на целия наказателен процес, съдът установи, че той действително е изградил у себе си ефективен

екзекутивен самоконтрол, който е отговорен за регулацията и контрола на поведението в съответствие с конкретните условия и изискванията на средата. Включително той е показал ефективна възможност да се учи от собствения си опит, което е интегрална част от адаптационния личностов потенциал.

От заключението на комплексната експертиза, което съдът кредитира изцяло като обективно и компетентно изготвено, е видно, че не са установени индикации както от проведените наблюдения и изследвания, така и от проучването на материалите по делото и затворническото досие, които да насочват към наличие за нарушения в контрола върху импулсите и способността за управление на афекта. Като цяло не се установява нарушение в емоционално-волевата сфера на В. Т., който притежава добре развита способност да се ориентира в обкръжаващата го социална среда и да съобразява и спазва установените норми, регулиращи отношенията между членовете на общността.

Налице е добре развита способност у В. Т. да разпознава и да се съобразява с чужди права и интереси, които не съответстват на неговите. Тази способност включва както достатъчно добре развита емоционална интелигентност – да улавя/регистрира и разбира причините за възникването и развитието на емоционалните реакции/състояния на другите (но също така и на своите) и да адаптира поведението си според тези реакции/състояния, т. е. да представляват ясен ориентир в реалността и коректив на собственото му поведение, така и наличие на способност да удържа фрустрации (раздразнение, гняв, враждебност) тогава, когато такива възникнат у него в резултат на поведение, което не просто не съответства на интересите му, но и се конфронтира с ценностите му и разбиранията му за правилно/неправилно, етично допустимо или недопустимо. Иначе казано, при Т. е налице висок фрустрационен толеранс и независимо че е предразположен към интензивни емоционални реакции, характерни за здрав човек, той е напълно способен да ги осъзнава и овладява / контролира / удържа.

У лишения от свобода е изградена нагласа да търси защита на свои засегнати права чрез използване на установените от правилата и общността механизми. Т. показва достатъчно високо ниво на социална компетентност, което включва добро познаване на установените формални процедури в общността (както в институционалните условия на затвора, така и сред гражданската общност) и умения за тяхното ефективно ползване. Това говори, че при него е налице добре развита способност за адаптиране към заобикалящата го социална среда.

На следващо място от заключението се установява, че лишеният от свобода притежава способност да разбира емоционалния отговор у околните в конфликтна ситуация и да предвижда какво поведение може да провокира той у самия него. Както вече беше посочено, В. Т. притежава добре развита интелигентност, включително емоционална. При него е налице също така добра социална компетентност и добре развита способност за учене от опита (разбиране, осмисляне и извличане на поука), както и добре развита способност за себerefлексия (да отразява сам себе си в собственото си съзнание) и самоконтрол (да удържа импулсите си и управлява поведението си според своя най-добър интерес и

съобразявайки нормите на общността и контекста.

От първостепенно значение е експертният извод, че В. Т. е способен ефективно да се въздържа от насилие и агресивни отреагирания, дори в среда, която е богата на стимули, провокиращи интензивна и/или продължителна фрустрация, благоприятстваща подобни агресивни отреагирания. Независимо от това, вещите лица са категорични както в заключението си, така и в устните уточнения в съдебно заседание, че подобни отреагирания у освидетелствания В. Т. не се наблюдават от проведеното експертно изследване – нито анамнезата, нито непосредственото наблюдение, нито резултатите от проведените психологически тестове потвърждават наличие на такова поведение или предразположеност.

Експертният извод напълно кореспондира на обективните данни за поведението на осъдения в мястото за изтърпяване на наказанието и в трудовите обекти. Несъмнено е установено, че лишеният от свобода през целия период не е влязъл в конфронтация с никого.

Поради всички изтъкнати съображения съдът намира, че В. Т. е дал достатъчно надеждни доказателства за своето поправяне по смисъла на чл. 70, ал. 1 НК. Критериите за примерно поведение и честно отношение към труда не бива да се откъсват от личността на осъдения и неговите реални способности, защото биха се превърнали в абстрактна схема от показатели, които не измерват индивидуалните човешки усилия и възможни резултати за нравствено възстановяване и социално приобщаване.

Същевременно съдът намира, че за осигуряване на успешната реализация на целите на наказанието в тяхната пълнота, включително за постигане на плавен и безопасен за обществото преход между живот в структурирана среда и в условията на свобода, особено важно е да бъде оценено правното значение на заявеното от вещите лица в съдебното следствие, че е подходящо, в случай на предсрочно освобождаване, Т. да бъде включен в програма за обществено въздействие, включително в психотерапия, която да е ориентирана към подпомагане, подкрепа, справяне с неизбежните предизвикателства, с които се сблъсква осъденият след освобождаването му от мястото за социална изолация. Изграждането на жизнен проект, т.е. съществуването на житейска перспектива за водене на пълноценен личен и семеен живот извън затвора и съществуването на обективни възможности за реалното му реализиране, доколкото Т. е съпруг, син и баща със съхранени семейни отношения и може да започне работа веднага, представлява сериозен ресурс за успешна ресоциализация, в случай че му бъде осигурена подходяща форма на супервизия в общността.

Продължителността на настоящото производство на практика преодоля липсващото изискване в нормативната уредба за обективно външно наблюдение на всеки лишен от свобода, особено на осъдения на продължителна изолация, какъвто е настоящият случай, преди произнасянето на съда за наличието на предпоставките за предсрочно освобождаване. Същевременно условното предсрочно освобождаване в случаи като процесния, след като лишеният от свобода дълго време е бил в условията на засилен надзор и контрол,

независимо че той е снижаван ритмично и към настоящия момент е видно, че Т. разполага със значителна самостоятелност в затворническото общежитие от открит тип, изисква да бъде осигурено привеждането в действие на такава система от надзорни и подкрепящи мерки, която да постигне безпроблемен преход от живот в централизирано и дисциплиниращо регулирана среда към свободен живот в общността. Макар изрично това изискване да не е разписано, аргумент в подкрепа на правното значение на тази необходимост се извежда от чл. 70, ал. 6 НК, която допуска в рамките на изпитателния срок, но за не повече от три години, съдът да може да постанови една от пробационните мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1 – 4 НК.

Като съобрази комплексното значение на всички изтъкнати обстоятелства и обективните данни за това, че осъденият В. Т. трайно и устойчиво последователно през целия период на престоя си в следствения арест, затвора и затворническото общежитие е положил съзнателни и целенасочени усилия за личностното си развитие, постигнал е много добри резултати в трудовата си дейност и във всички други дейности, до които е бил допуснат да участва, показал е добро отношение към всички, отговорил е на всички изисквания на затворническата администрация към него, не е бил наказван и е награждаван многократно, съдът намира, че са налице условията за предсрочното му освобождаване, като обаче предвид изтъкнатите специфики, за да се осигури, от една страна, защита на общественото спокойствие, а от друга – за да се осигури на В. Т. нужната държавна подкрепа за улесняване на успешната му ресоциализация извън затвора, се налага за срок от 3 години да бъде приложена пробационна мярка. Съдът намира, че пробационната мярка следва да бъде съобразена с препоръките в заключението на комплексната експертиза и устните уточнения на вещите лица в съдебното заседание на 27.10.2023 г., така че да представлява едновременно адекватна форма на подкрепа и наблюдение едновременно.

Съдът прие, че такава пробационна мярка е включването на В. Т. в програми за обществено въздействие, които осигуряват адекватна психологическа подкрепа под формата на психологическо консултиране в следния смисъл: 1. провеждането на регулярни срещи с психолог или социален работник за своевременно обсъждане на актуалните въпроси, възникнали при интеграцията на Т. в общността; 2. извършване на периодични оценки на психосоциалните потребности на Т. от социален работник и/или психолог – трудности, нужда от подкрепа, на основата на разговор с него и наблюдение на обкръжаващата го среда – семейна и работна; 3. своевременна актуализация на формата на обществената програма за въздействие, която е адекватна на променящите се потребности и нуждата от психологическа и социална подкрепа.

Предвид заключението на комплексната експертиза и доклада на експерта по възстановително правосъдие, при условията на доброволност, обществената програма за въздействие е възможно да включи и провеждане на възстановителните практики и подходи между осъдения и всички пострадали.

За да се улесни успешното дефиниране на задачите и формите на изпълнението на пробационната мярка, на пробационната служба следва да бъде изпратено заключението на

комплексната експертиза и протокола от съдебното заседание на 27.10.2023 г., в което са отразени устните уточнения на вещите лица за естеството на специализираната психологична и социална супервизия, така че в края на изпълнението на пробационната мярка като продължение на дългогодишната надзорна изолация, при условията на предварително задържане и затвор, да е подпомогнала ефективно Т. в усилията му за правилна и пълноценна ресоциализация и водене на законосъобразен начин на живот.

Мотивиран от всичко изложено,

СЪДЪТ

ОПРЕДЕЛИ:

ДОПУСКА предсрочно освобождаване на В. Т. Т., с ЕГН: *****, от изтърпяване на останалата част от наложеното му наказание по НОХД № 793/2013 г. на СГС за срока, на който възлиза към датата на влизане в сила на настоящото определение.

На основание чл. 70, ал. 6 от НК ОПРЕДЕЛЯ изпитателен срок в размер на неизтърпяната част от наказанието с продължителност, определена към датата на влизане в сила на настоящото определение.

НАЛАГА на осъдения пробационна мярка по чл. 42а, ал. 2, т. 4 от НК „включване в програма за обществено въздействие“ за срок от 3 години, която да осигури на осъдения:

1. провеждането на регулярни срещи с психолог или социален работник за своевременно обсъждане на актуалните въпроси, възникнали при интеграцията на В. Т. Т. в общността;

2. извършване на периодични оценки на психосоциалните потребности на В. Т. Т. от психолог и/или социален работник – трудности, нужда от подкрепа, на основата на разговор с него и наблюдение на обкръжаващата го среда – семейна и работна;

3. своевременна актуализация на формата и съдържанието на програмата за обществено въздействие, която да е адекватна на променящите се потребности на осъдения и нуждата от психологическа и социална подкрепа.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО подлежи на обжалване и протестиране в 7-дневен срок от днес пред Софийски апелативен съд по реда на глава XXII от НПК.

Препис от влязлото в сила определение, протокола от 27.10.2023 г. и

заклучението на комплексната експертиза да бъдат изпратени на ОСИН – София, Сектор „Пробация“- София град

Протоколът е изготвен в съдебно заседание, което приключи в 09:40 часа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

СЕКРЕТАР:

Съдия при Софийски градски съд: _____

Секретар: _____